

Lainsäädäntö ei ole este, jos tahtoa muutokseen löytyy: Sähkön siirtomaksujen vääristyneitä ylituottoja helposti alennettavissa puoli miljardia euroa vuodessa

Suomen Sähkönkäyttäjät ja Omakotiliitto peräänkuuluttavat lainsäätäjiltä kunnianhimoisempia toimia sähkön siirtohintojen kohtuullistamiseksi asiakkaille. Tällä hetkellä sähkön käyttäjät maksavat satoja miljoonia euroja vuodessa kustannuksista, joita ei ole syntynyt. Energiaviraston käyttämässä laskentamallissa on maksajan kannalta epäkohtia, jotka käyvät ilmi LUT-yliopiston strategisen rahoituksen professori Mikael Collanin talousvaliokunnalle pitämästä esityksestä.

Jakeluverkkoyhtiöt ovat lakisääteisiä monopoleja, joita käyttäjät eivät voi kilpailuttaa. Niiden tuottotasot Suomessa eivät vastaa liiketoiminnan luonteenmukaisia alhaisia riskejä. Sähköä perushyödykkeenä on lähes mahdotonta korvata. Kaikille asiakkaille keskeistä on, että sähkö, siirto ja siihen liittyvät verot ovat alhaisia, sähkön laatu on hyvää ja että sitä on saatavilla vaivattomasti. Sähkön siirron osalta yhtiö ei toimi, ja asiakkaiden luottamus yhtiöihin onkin rapistumassa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan parhaillaan lakimuutosta koskien sähkön jakeluverkkoyhtiöiden valvontaa. Lakiluonnoksessa esitetyt muutosehdotukset eivät kuitenkaan estä hintojen nousua, vaan ainoastaan jakavat hintojen noususta aiheutuvan taloudellisen taakan pidemmälle aikavälille asiakkaan maksettavaksi.

Toisin kuin julkisuudessa on esitetty, voidaan näihin asioihin tehdä muutoksia ja korjauksia. Suomen Sähkönkäyttäjien ja Omakotiliiton mukaan nyt esiin nousseita epäkohtia ei voida ohittaa.

Suomessa jakelu-yhtiöiden sallitun tuoton laskennassa ei käytetä toteutuneita kustannuksia

Erikoinen piirre nykyisessä valvontamallissa on, **että sähkön käyttäjät maksavat satoja miljoonia euroja vuodessa tuottoa investoinneille, joita ei ole tehty ja joista ei ole syntynyt kustannuksia.** LUT-yliopiston strategisen rahoituksen professorin **Mikael Collanin** talousvaliokunnalle pitämässä esityksessä ilmenee, että kuluttajien maksettavaksi tulee vuosittain satoja miljoonia euroja tuottoja, jotka eivät perustu aidosti investointeihin kulutettuun pääomaan. Kuluttaja maksaa siis virtuaalisesta hinnasta oikeaa rahaa.

Suomessa verkkoyhtiöiden sallitun tuoton laskenta perustuu WACC-malliin, mutta sitä käytetään yleisistä periaatteista poiketen. Yleisesti WACC on dynaaminen mittari, jota käytetään toteutuneen taseen pohjalta ja joka tasapainottaa eri pääomaluokkiin kohdistuvia riskejä. Energiavirasto käyttää laskennassa kiinteää pääomarakennetta, jossa on 60 % omaa pääomaa ja 40 % vierasta pääomaa. **Suomen laskentamalli kannustaa kohtuuttomaan vieraan pääoman käyttöön, jonka kustannuksista asiakkaat kantavat lopulta riskin.** Yritysten todellisen pääomarakenteen käyttö tuottojen laskennan perusteena säästäisi asiakkaiden kustannuksia yli sata miljoonaa euroa vuodessa.

”Nykyisessä Energiaviraston jakeluverkkoyhtiöiden tuottomallissa asiakkaat maksavat tuottoa kustannuksille, joita ei ole syntynyt, käytetään kotikutoista tuottomallia ja hyvitetään jakelu-yhtiöille vieläpä verotkin. Suomen Sähkönkäyttäjät kysyvät miksi? Epäkohtien taloudellinen kokoluokka vastaa pitkässä juoksussa Suomen tulevan hävittäjä-hankinnan kustannuksia.

Tuottomallin perusteisiin tulisi puuttua pikaisesti”, kommentoi Suomen Sähkönkäyttäjien toimitusjohtaja **Pasi Kuokkanen**.

Sääntelyä on mahdollista kehittää kohtuullisemmaksi sähkönsiirron asiakkaille

Suomen Sähkönkäyttäjien ja Omakotiliiton Itä-Suomen yliopiston oikeustieteen tohtori **Kaisa Huhdalta** tilaaman selvityksen mukaan nykyisen käytännön muuttaminen on mahdollista kahdella tavalla. **Sähkömarkkinasääntelyä voidaan muuttaa uudella hallituksen esityksellä tai muokkaamalla vuoden 2020 hallituksen esitysluonnosta. Energiavirasto voi myös oma-aloitteisesti muuttaa valvontamenetelmiään ilman lainsäädäntömuutosta.**

Huhdan tekemän selvityksen mukaan lainsäädäntö ei siis estä verkkopalveluiden kohtuullisuusvaatimuksen vakiintuneen tulkinnan tai lainsäädännön muuttamista maksajan kannalta suotuisampaan suuntaan. Vuoden 2020 hallituksen esitysluonnoksessa lainsäädännön kehittämisen reunaehdot on tulkittu ankarammin kuin olisi välttämätöntä.

”Oli huojentavaa saada selville, että toisin kuin julkisuudessa on esitetty, on muutos mahdollista. Omakotiasujille on tärkeää, että sähkön siirtohinnot on mahdollista saada kuriin, kun vain poliittista tahtoa löytyy”, toteaa Omakotiliiton puheenjohtaja **Ari Rehnfors**.

Lisätietoja

toimitusjohtaja Pasi Kuokkanen, puh. 010 235 4888, pasi.kuokkanen@elfi.fi

puheenjohtaja Ari Rehnfors, puh. 050 324 1214, ari.rehnfors@omakotiliitto.fi

Suomen Sähkönkäyttäjät ry (ELFI) huolehtii jäsentensä edunvalvonnasta sähkömarkkinoilla. ELFI edustaa kattavasti suomalaisia teollisuuden, kaupan ja palvelualan sähkönkäyttäjiä, jotka ostavat kaiken tai merkittävän osan käyttämästään sähköstä markkinoilta. Yhdistyksen jäsenten yhteenlaskettu vuosittainen sähkönkäyttö Suomessa on koko Suomen sähkönkäytöstä noin 20 %.

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä. Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

Tietoa tiedotteen laskentaperusteista:

Nykyisen Energiaviraston käyttämän laskentamallin perusteella jakeluverkkoyhtiöiden sallittu tuotto oli 858,2 miljoonaa euroa vuodessa. Jos laskennassa käytetään todellisia investointeja laskennallisten kustannusten sijaan, korkein sallittu tuotto alenisi 327,6 miljoonalla eurolla vuodessa, ja oli 530,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Jos Suomessa siirrytään myös käyttämään WACC-mallin yleisesti käytettyjä periaatteita jakeluverkkoyhtiön korkeimman sallitun tuoton määrittelyssä, olisi korkein sallittu tuotto 375,3 miljoonaa euroa vuodessa, säästöä siis nykyiseen malliin verrattuna 480 miljoonaa euroa vuodessa.

Kumulatiivisesti jakeluverkkoyhtiöillä on mahdollisuus kerätä ylituottoja verkkojen pitoajalla 6,5 miljardista jopa yli 9,7 miljardiin euroon. Luvut on laskettu Energiaviraston sivulta saatavilla vuoden 2018 vertailuluvuilla.